

10967

PAIDIAS
GREAT BRITAIN
SCOTTISH

PAVERGTIEJI TEBESIBELDŽIA

(E) Kad Chruščiova Jungtinėse Tautose lydėjo viena nesėkmė po kitos, parodė ir pilnaties nubalsavimas naktį į spalio 11 d. Jungtinės Tautos 54 balsais prieš 12 (31 su silaikius) nutarė opų Vengrijos klausimą įjungti į šios sesijos darbotvarkę. Reikia tik arčiau pasižiūrėti į tą balsų santykį. Absoliutinė dauguma pasisako už pavergtąją Vengrijos tautą, nors sovietinio bloko delegatai dideliu aštrumu tam priešinosi. Jei prie daugumos balsų priskaityti dar ir 31 susilaikijęs balsas, tai išeina, kad 85 valstybių delegatai (iš 99) pasisakė prieš sovietinę politiką. Pasirodė, kad naujai į Jungtines Tautas priimtosi valstybės (Azijos ir Afrikos), kaip sesijos pradžioje, taip ir dabar demonstratyviai atsisakė nuo sovietinio bloko, kai einą kurie nors atsakingi balsavimai. Tai Maskvos pralaimėjimas.

Vengrijos klausimo galutinį įjungimą į JT darbotvarkę reiškia šioji tokį laimėjimą kitoms pavergtosioms tautoms. Kalbant apie Vengriją, juk negalime apeiti agresijos aktų prieš kitas Rytų Europos valstybes. Pabaltiečių ir kitų pavergtųjų tautų veiksniai darė ir daro visa, kad tie klausimai Jungtinėse Tautose būtų svarstomi kuo platesniu mastu.

Būdingas ir kitas komunistinio bloko prakišimas JT plenumo spalio 11 d. JT 49 balsais prieš 13 (susilaikius 35) buvo nutarta kiniečių okupuoto Tibeto klausimą taip pat įjungti į JT darbotvarkę. Ir šitas nubalsavimas yra laimėjimas ne tik egziliario Dalai Lamos, kuris šaukėsi į pasaulio sąžinę, bet ir visų pavergtųjų tautų laimėjimas. Juk pavergtosios tautos tokiais atvejais šiandien jau sudaro vienąją frontą nuo Azijos ir Afrikos iki Europos.

Raudonoji Kinija šioje JT sesijoje praklijo dar ir svarbesniu klausimu. Čia nepaėjo jokia „vyresniojo brolio“ Chruščiovo intervencija. Jau eilę metų Jungtinėse Tau-

tose sovietinis blokas stengėsi Raud. Kiniją padaryti JT nariu, bet vis be pasisekimo. Šiomet susidarė tokia padėtis, kad Maskva buvo priversta kovoti už Raud. Kinijos priėmimą jau vien dėl to, kad Pekinas netrukšmą prieš Maskvą chruščiovinės koegzistencijos klausimu. Ir kas išėjo? 42 balsais prieš 34, susilaikius 22 delegatams, buvo nutarta Kinijos priėmimo klausimą išimti iš dienotvarkės ir atidėti jį dar metams. Tad Jungtinėse Tautose ir toliau liks tik tautinės Kinijos atstovybė, tos Kinijos, kurios vadas maršalas Čiang Kai Šek kaip tik šiomis dienomis išpranašavo, kad per trejus keturis metus sugrius komunistinė Kinija ir tautinė Kinija užvaldys visą Kinijos plotą, ne tik Formozą.

Dar įdomi keistenybė: einant į ketvirtą JT sesijos savaitę, dar nebuvo sudaryta galutinė dienotvarkė. Tik spalio 11 d. buvo nutarta komplektuoti dar tokius darbotvarkės punktus: Alžyro klausimas, rasinių konfliktų problema, amerikiečių lėktuvų numušimo reikalas, Pietų Tirolio klausimas, Maroko ginčas, Amerikos pasiūlymas paremti atsilikusias šalis ir kt. Bemaž kiekvienas tų klausimų yra sprogstamoji pūbū, bet kadangi pirmoji valstybininku viršūnių eilė išvažinėjo į namus, posėdžiai eis, gal būt, ramesniu būdu. Chruščiovas iš New Yorko išvyko ketvirtadienį. Nebe laivu „Baltika“, bet sprausminiu lėktuvu, tie siai į Maskvą. Ir pažado savo draugą de Castro Kuboje aplankyti jau neišpildė. Berlyno radijas RIAS viename komentare išsitarė: „Klausimas, ar Chruščiovas grįš į Maskvą laimėjęs New Yorke nors vieną naują draugą“.

Jei sudaryti ikišiolinės JT sesijos balansą, tai jis išeina aiškiai Sovietų Sąjungos nenaudai. Kiek šioji sesija bus davusi Pabaltijo ir kitoms pavergtosioms tautoms, parodytosios sesijos eiga, kuri juk tęsis dar iki gruodžio vidurio.

SOVIETINIS BLOKAS PRALAIMĖJO IR NUSIGINKLAVIMO KLAUSIMU

Naktį į spalio 12 dieną Jungtinių Tautų plenumas svarstė, ar Chruščiovo pasiūlytą į nusiginklavimo klausimą įjungti dar į šios sesijos darbotvarkę, ar perduoti komisijai. JT plenumas 62 balsais prieš 12, susilaikius 24, nutarė Chruščiovo pasiūlymą atmeti ir priimti JAV siūlymą klausimą perduoti politinei komisijai. Tai buvo dar vienas ir bene ryškiausias sovietinio bloko pralaimėjimas šioje JT sesijoje.

Kol priėjo prie to balsavimo, JT delegatai buvo liudininkai scenų, kokiu iki šiol toje salėje, tur būt, dar nebuvo, nors Chruščiovas jau ir ankstesniuose posėdžiuose pasireiškė savo spektakliniu elgesiu. Savo kalboje Chruščiovas įsikarščioavo iki burlokiškų keiksmų. Pvz., jis pareiškė, kad sovietiniai atstovai iš specialios nusiginklavimo komisijos Zenevoje išėjo dėl to, jog joje buvusios kalbamos nesąmonės ir „taip

dvokė, kaip arklių tvarte“. Jausdamas JT plenumo delegatų didelės daugumos priešingumą sau, Chruščiovas sušuko: „Karo atveju jūs visi žūsitė, nė vieno nepalikis. Mes gaminame raketas tokiu greičiu kaip dešresles“. Dalis Chruščiovo kolijomosi buvo tokio pobūdžio, kad negalima viešai pakartoti.

Chruščiovo užgauliojanti laikysena prieš JT delegatų daugumą visoje salėje sukėlė nepaprastai blogą įspūdį. Pažymėtina, kad net didelė dalis Afrikos ir Azijos delegatų, kurie šiaip atsakinguose balsavimuose susilaikė, šį kartą aiškiai balsavo prieš sovietinį bloką.

Patsai Chruščiovas, išeidamas iš JT rūmų, nusivylusiu tonu pareiškė: „Iš tos J. Tautų sesijos nieko daugiau nebegalima tikėtis“.

TRUKŠMAS JUNGTINĖSE TAUTOSE DĖL RYTŲ EUROPOS

Jungtinėse Tautose naktį į spalio 13 d. kilo nepaprastas, iki tol dar nebuvęs trukšmas, kai Amerikos ir Filipinų delegatai pa-reikalavo Chruščiovo patiekiamą rezoliuciją dėl kolonijinių tautų išlaisvinimo išplėsti ir į sovietines kolonijas Rytų Europoje. Chruščiovas savo kalboje buvo reikalavęs, kad visos kolonijinės tautos Afrikoje ir Azijoje tuč tuojau atgautų laisvę, šiaip jos turėtų tvirtis ginklo ir Sovietų Sąjunga jų kovą paremti.

Kai Amerikos delegatas pareikalavo laisvės sovietinėms kolonijoms Rytų Europoje ir svarstyti jų klausimą, be Chruščiovo pašoko dar ir rumunų užsienio reik. ministras ir reikalavo, kad pirmininkas Amerikos delegato kalbą pertrauktų. Kilo didelis trukšmas.

Ir Filipinų delegatas atkreipė JT plenumo delegatų dėmesį į tai, kad Sovietų Są-

junga Rytų Europoje tebeleiko tautos kolo-nijiniame stovyje ir jas išnaudoja. Rezolucijoje prieš kolonializmą reiktų ir jas minėti.

Chruščiovas smarkiai šūkavo, nusimetė klausiklius, nusimovė vieną batą ir juo daužė stalą, grūmojo Filipinų atstovui. Pirmininkas Boland šaukė prie tvarkos ir tiek smarkiai muše savo plaktuku į stalą, kad plaktukas trūko. Pirmininkas posėdį nutraukė; tikriau sakant, posėdis bendrame trukšme iširo.

Išeidamas iš posėdžio, Chruščiovas ironiškai pasakė, kad plaktuko sudužimas esąs ženklas visų Jungtinių Tautų sugriuvimo, kurias reikia pertvarkyti. Pažymėtina, kad didžiulė visų delegatų dauguma piktni- nosi Chruščiovo ir rumunų atstovo laikysena. Kartu tai buvo galinga demonstracija už Rytų Europos pavergtąsias tautas.

KAZACHSTANE IR SIEMET KATASTROFA SU DERLIAUS NUĖMIMU

(E) Kazachstane, kur yra nuvežta ir daug lietuvių darbininkų, ypač jaunimo, ir šiomet pasikartoją katastrofinės negerovės su derliaus nuėmimu. Maskvos „Pravda“ skundžiasi, kad greit pradės ten snigti, o dar dideliuose plotuose derlius laukuose. Vėl laukiama milžiniškų nuostolių. Ypač esą sunkumai su „technika“. Viename rajone iš 230 mašinų derliui nuimti tik 70 dirba. Mašinos apeistos, technikai nė iš tolo neišpildo normų. Kiti šaltiniai praneša, kad darbininkai Kazachstane, ypač jaunimas, esą nepatenkinti ir darbo ir gyvenimo sąlygomis ir daugelis metų darbą dingsta.

KLAIDINA LIETUVOS GYVENTOJUS APIE JUNGT. TAUTŲ SESIJĄ

(E) Ir iš Vilniaus radijo pranešimų girdėti, ir iš Vilniaus „Tiesos“ matyti, kad sovietinė propaganda Lietuvos gyventojus apie JT sesijos eigą New Yorke kasdien duoda klaidinančių pranešimų. Atvaizduojama visa taip, lyg Chruščiovo žodžio visas pasaulis tik ir laukė ir lyg JT Chruščiovas ėmė groti pirmąjį smuiką. Nuo Lietuvos gyventojų (ir apskritai nuo visų Sov. Sąjungos piliiečių) slepiamas faktas, kad Sov. Sąjunga nuo pat sesijos pradžios turėjo visą eilę nesėkmių ir kad Maskvos pastangos į savo pusę pagauti naująsias Afrikos valstybes — nepavyko.

SOVIETŲ PASTANGOS NUTAUTINTI LIETUVIUS

Visi esame girdėję, kad rusai giriasi esą sukūrę internacionalinę valstybę, kad joje, girdi, nepaisoma nei tautinės, nei rasinės priklausomybės. Žinoma, neapsiriboja ma vien užsieniui tvirtinti, kad visa tai esą tiesa. Apie tai stengiamasi įtikinti ir namie ir auklėti jaunimą panašia linkme, tačiau po visu tuo slepiasi visai kas kita.

Visi — draugai, o rusai — broliai

Nesenai skaičiau šamojingą repliką, kad visi esą draugai, o rusai — broliai. Mat, draugą galima pasirinkti, o brolis — gimtas. Tokioje atmosferoje aiškinamas ir visas internacionalizmas. „Keturiolika respublikų, vyresniajai sesei Rusijai sumaniai vadovaujant, stač didingus komunizmo rūmus“. Kodėl ji vyresnioji ir kodėl ji vadovauja — neteko išsiaiškinti.

Tautų „aklimatizacija“

Igyvendinti šią teoriją imamasi vispusiškai. Karinė prievola jaunuoiaai atlieka ne savo respublikos teritorijoje. Lietuviai, kaip paprastai, „aklimatizuojasi“ Kara-Ku myje, Murmanske ar Sibire, o Pabaltijys prigrūstas kirgizų, čekėnu, uzbekų ir kitų. Koncentracijos lageriai taip pat užpildomi atvežtais iš už kelių tūkstančių kilometrų. Laisvi žmonės visai skatinami išvykti iš tėvynės. Išvykstantiems išmokamos persikėlimo pašalpos, duodamos kitos lengvatos, o išvykus sugrįžti jau sunkiau. Pavyzdžiui, nori išvykti į Kazachstaną — labai malonu: tave nemokamai nuveža, duoda 300 rb. pašalpos, ir gyvenk sau sveikas. Bet jei nepatiri ir nori grįžti, tai milicija neišregistruos tų, kol neatsiskaitysi su darbovietę, o darbovietė paprašys gražinti visas išlaidas, susijusias su tavo atvykimu, o paskui dar pažiūrės, ar nėra kokio nors „neatidėliotino“ darbo, taigi pirma reikia jį atlikti, o jis, kaip taisyklė, niekada nesibaigia.

Koks Lietuvos jaunimas keliauja į „plėšininės žemės“?

Daugelį lietuvių pasiekia sovietų spauda su žiniomis, kaip su malonumu Lietuvos jaunimas išvyksta į „didingas statybas“ ar Kazachstaną. Neturėjusiam galimybės visa tai pamatyti savo akimis, sunku vis dėlto susivokti, kaip yra iš tikrųjų. Kas tokie va žiuoja su tokia „garbinga“ misija? Pasi-stengsime paaiškinti. Vienas dalykas, kad ten yra daroma taip, kaip ir su visais kitais duomenimis bei plano vykdymo rezultatais: jie didinami. Jeigu, sakysim, išvyko iš Ukmergės 3-4 žmonės „ilgo rublio ieško-ti“ (taip vadinamas didelis uždarbis), tai rytojaus dieną „Tiesoje“ paskaitysis, kad jų buvo 30. Be to, bus parašyta, kad jie tai padarė „partijai pašaukus — širdžiai paliepus“, o iš tikrųjų tai arba prasigėrę chuliganėliai, arba išmėtyti iš darbo komsomol-cai, stribai ar milicininkai. Esti taip, kad iš važiuoja ir visai padorus žmonės, bet tai rečiau. Dėl labai žemo pragyvenimo lygio kolchozuose neretai ir padorus jaunimas veržiasi į miestus, o ten neradę prieglobsi-cio verbuojasi į Kazachstaną, Sibirą ar Ka-reliją. Toks jau „socialistinio turinio“ pagrindas.

„Socialistinis turinis“

Po internacionalizmo priedanga rusai stengiasi sumaišyti tautas. Bet tai jie daro su tam tikru atsargumu. Jie yra metę šukį „vystyti kultūrą, nacionalinę savo forma, socialistinę savo turiniu“. Tačiau tai iš tikro ir yra tik dėl formos. Dėl formos įstai-gos pavadintos lietuviškom raidėm „Univer-magas“ (universalinė parduotuvė), „Lits-nabas“ (literatūros tiekimas) ir kita. Tačiau ten lietuviško tiek ir tėra.

Perna! „Tiesa“ pasididžiudama rašė, kad Kauno HES (hidroelektrinė stotis) sta tyboje dirba 23-jų tautybių asmenys. Tuo tarpu iš Lietuvos vežami žmonės į Kazachstaną ar Bratsko HES statybą. Nepagalvo-kiit, kad taip lietuviams patinka. Jokių bū du! Kaune HESE dirbti priėmė tik keturis lietuvius inžinierius. Kitiems čia darbo nebuvo, nes užteko kitų tautybių. Darbininkais iš lietuvių buvo priimamas taip pat ri botas skaičius. Tuo tarpu kiekviename ra-jone veikia specialus verbavimo skyrius

DIEFENBAKERIS ATSAKĖ SIDZIKASKUI

Baltijos Valstybių Laisvės Tarybos pirmininkas V. Sidzikauskas rugsejo 30 d. pasiuntė Kanados Min. Pirm. G. Diefenbakeriui padėkos laišką už jo kalbą JT pilnačiai, kartu pateikdamas kai kurių duomenų apie Baltijos valstybes. Spalio 5 d. Min. Pirm. Diefenbakeris į tai atsiliepė savo laišku. Tai yra ne tik mandagumo, bet ir palankumo Pabaltijo valstybėms gestas.

LIETUVIUS

„ilgam rubliui“ rytuose uždribti, o Kauno HESE dirba panašiai suverbuoti Ufoje ar Tblisyje. Toks darbo organizavimo būdas, matyt, kol kas naujadaras, reiškiąs „socialistinį turinį“.

Mokslus einąs jaunimas prievartaujamas.

Išleidžiant iš aukštųjų mokyklų absolventus, joks klausimas nestatomas, kur kas nori dirbti. Tam yra mandatinė komisija, kuri geriau žino. Ji, anot studentų, ir laik-raščius skaito, ir radijo klauso, ir reikalus svarsto.

Svetur prasimušusieji

Yra labai sumanių žmonių iš išvežtųjų tarpo, kurie ten būdami užsitarnavo vietinių gyventojų autoritetą. O Lietuvoje jų ūkių, jų namų vietoje likę tik pelenai ar griuvėsiai. Ką tokie grįžę veiks? Reikės garbinti savo išvežėjus ir ieškoti jų malonės! Žinau keletą tokių šeimų, kurios dabar nevažiuoja atgal dėl to, kad ten turi bent pakenciamą uždarbį, o Lietuvoje jų niekas nelaukia. Šamoningai sudaromos tokios sąlygos išvežtiesiems, kad jie atgal negrįžtų.

NESVAJOTA JAUNIMO ATEITIS KOLCHOZUOSE

Sniečkus pagyrė Lietuvoj veikiančius komsomolo organus, kad jie „per 8 šių metų mėnesius pasiuntė dirbti į gyvulininkys tės fermas daugiau kaip 4.800 jaunuolių ir merginų“.

Tai yra Chruščiovo užtvara į aukštesnį mokslą besiveržiančiam jaunimui. Tie beveik 5000 jaunuolių šimet baigė vidurines mokyklas ir svajojo tęsti mokslą toliau. Bet komsomolo organizacija pasiuntė juos (pats Sniečkus liudija, kad pasiuntė, o ne jie patys ėjo) karvių melžti ir kiaulių šerti. Tiesa, jie turi iš čia toliau mokytis to darbo, kurio mokykloje neišmoko. „Reikia mokyti visą kolūkinį jaunimą geriau pažinti gamybą“, sako Sniečkus, nors ir pripažįsta, kad „Didžioji dauguma jaunuolių ir merginų, kurie baigė vidurines mokyklas ir atėjo dirbti į kolūkius, pasirodė kaip geri gamybininkai“.

Reikalaujama, kad ir mokiniai kai ko pamokyti vyresniausios savo mokytojus kolchozuose. „Jaunimas turi rodyti pavyzdį darbe, kiekviename žingsnyje stiprinti kolektyvizmo idėjas“, pageidauja Sniečkus, nes, esą: „Reikia visokeriopai remti kolūkiečių veržimąsi dirbti ir gyventi komunis-

Lietuvių tautinis atsparumas nepalūžęs

Tačiau, apamai, rusų pastangos suinter nacionalinti pavergtąsias tautas neduoda reikiamų rezultatų. Ypačiai kaime rusas išskiriamas iš lietuvių. Jei tuoj po karo daug kas buvo įbaugintas, tai dabar jau rusų kalbos mokėjimu lietuvių nesididžiuoja, Netgi apsigyvenę rusai nesijaučia pranašesniais, o patys mokosi lietuviškai. Mišrių šeimų, ypač kaime, labai reta. Palyginus su tuo, kaip buvo tuoj po karo, susi-daro įspūdis, kad lietuvių tautinis jausmas ne silpnėja, bet stiprėja. Būdinga ir tai, kad neprigija nė rusų kultūra. Muzika, šokiai, dainos jaunimo visai gaudoma iš Va karų, nors prieš tai nukreiptos bolševikinės „ideologinio fronto“ trišakės. Kad ir truputį pavėluotai, bet labai tiksliai kopijuojamos vakarietiškos mados. Su malonumu keičia sarafanus į modernias sukutes ir rusės. Kino salės perpildytos tada, kai per bolševikų rėtį pralenda ir demonstruojamos užsieninės filmos. Sunkiai lenda lie tuvio galvon rusų kultūra, o dar sunkiau jų patriotizmas. Sunku rasti žmogų, kuris be šypsenos kalbėtų apie Amerikos prisivil-jimą, nebent tik susirinkime, kuriame dalyvauja ir rajkomo sekretorius.

Kazys Jurgaitis (ELI)

tiškai“. Bet jaunuoliams nebus lengva susi-vaikyti, kaip paremti tą veržimąsi ir kur-ji rasti. Kitame sakinyje toje pačioje kal-boje Sniečkus apgailestauja, kad „kolū-kiuose ir tarybinuose ūkiuose dar vis ma-žai yra brigadų, kovojančių už komunisti-nių darbo kolektyvų vardą“.

Jau yra paaiškėję, kad didžiausias akti-nas Lietuvos jaunimui veržtis į mokslą yra nenoras likti visą gyvenimą kolchoze. Da-bar tas kolchoze dirbti nenorėjęs ir jau ge-rokai prasimokęs jaunimas siunčiamas į kolchozus ne tik dirbti, bet ir kituose žadin-ti norą, kurio jie patys neturi. (LNA)

PAGROBTI 255 ŽMONĖS

(E) Nuo 1945 metų iki 1960 m. vasario 15 d. klasta, jėga, papirkinėjimais, šantaža vimu bei chemikalais-vaistais iš Vakarų Berlyno buvo pagrobti 255 žmonės. Be to, 71 atveju žmonių grobimas baigėsi nesėk-mingai. Šie duomenys paimti iš Lipschitz knygos „Oestliche Untergrundarbeit in West-Berlin“ (Rytų pogrindžio darbas Va-karų Berlyne). Oficialiais duomenimis 1959 m. Rytai ypač sustiprino šnipinėjimą.

Septynios DIENOS

REIKALAUJA, KAD J. TAUTOS PASITRAUKTŲ

J. Tautų karinių dalinių vadovybė Kon-ge neleido šį kraštą valdančiam plk. Mobu tu ištempti 16 Lumumbos šalininkų (tarp jų 2 buvę ministrai).

Dėl to ir dėl kitų neleidžiančių jam lais-vai tvarkyti daromųjų kliūčių plk. Mobutu pareikalavo, kad J. Tautų kariniai daliniai pasitrauktų iš Kongo, o jis pats važiuojas į J. Tautas protestuoti.

ŪKINĖS PRIEMONĖS KUBAI

Amerikos vyriausybė spalio 19 d. uždrau-dė vykdyti eksportą į Kubą, išskyrus vais-tus, kai kuriuos maisto dalykus ir dar kai kurias smulkmenas. Taip pat uždrauta teik-ti transporto priemones Kubos prekėms. Kubos ekonomija 70-75 proc. priklauso nuo Amerikos importo.

Tuo pat metu Kubos finansų ministeris Dr. Roa J. Tautose platina dokumentą, kal-tinantį Ameriką, kad ji ginklais remia Ku-bos sukilėlius prieš Dr. Castro vyriausybę.

PAKILO AUKSO KAINA

Ryšium su pasklidusiomis žiniomis, kad bus nuvertintas doleris, pakilo aukso kai-nos.

Londonė pirkėtas auksas daugiausia bu-vo apmokėtas Amerikos doleriais.

D. Britanijos piliiečiai neturi teisės pirkti ir laikyti aukso (išskyrus aukso gaminius).

CHRUSČIOVAS DĖL POVANDENINIŲ LAIVŲ

Spalio 20 d. Chruščiovas įspėjo „Ameri-kos generolus ir admirolus“, kad Sov. Są-junga taip pat turinti atominių povandeni-nių laivų, ginkluotų raketomis. Tai atsaky-mas į amerikiečių planą laikyti arti Rusi-jos sienų tokius povandeninius laivus. Kas, girdi, atsitiktų, jei Rusija laikytų savo po-vandeninius laivus Amerikos pakrantėse? Be to, jis pasiūlė viršūnėms susirinkti,

kai Amerika turės naują prezidentą, ir ta-da būtų galima susitarti dėl Berlyno ir tai kos sutartims su Vokietija. Nusiginklavimo klausimams svarstyti siūlė kovo ar balan-džio mėn. sukviesti J. Tautų sesiją su vy-riausybių galvomis.

Reikalavo taip pat keisti J. Tautų sekre-toriatą ir Saugumo Tarybą.

NAUJA PRANCŪZŲ PARTIJA

Buvęs artimiausias gen. de Gaulle bendradarbis ir de gaullistų partijos kūrėjas J. Soustelle kuria naują partiją, kuri bū-sianti grynai respublikoniška ir konstituci-nė.

Už kieta laikyseną Alžyro klausimu jis iš de gaullistų buvo išstumtas.

NEHRU NORI NUSIGINKLUOTI

Indijos ministeris pirm. Nehru spaudos konferencijoje pareiškė, kad į nusiginklavi-mo klausimą reikia žiūrėti rimtai ir spręsti greitai.

MIRĖ DU BRITŲ LAIKRAŠČIAI

Britų liberalų laikraščiai „News Chronic-le“ ir „Star“ sustojo ėje.

Atleista 3.400 žmonių, iš jų 300 redakci-nio personalo.

Spaudos slugsksniuose tai sukėlė nemaža susirūpinimo.

90.000 PRAŠYMŲ

Vokiečių atstovybėje Maskvoje dar guli 90 tūkstančių prašymų vokiečių, kurie nori būti iš Sov. Sąjungos gražinti į Vakarų Vokietiją.

PANAŠUS ATSTITIKIMAS

Atidarant V. Vokietijoje Afrikos savaitę ir kalbant vicekanclieriui Erhardui, pašo-kes prieš imperializmą pradėjo šūkauti ru-sų atstovas Smirnovas.

DVIDEŠIMT PIRMOJO TURTAI

Lietuvių Enciklopedijos leidykla padovanojo mums jau dvidešimt pirmąjį enciklopedijos tomą, prasidedantį žodžiu Oda ir pasibaigiantį Pareiga.

Tomas redaguotas Dr. J. Girniaus.

Naujajame tome, kaip ir visada, skaitytojo akys krypta į lietuviškuosius dalykus, ir čia jų vėl apšiai yra. Štai visa eilė lietuviškų vietovių: Onuškis, Pabaiskas, Fabradė, Pagėgiai, Pakrucis, Palanga, Pandėlys, Panevėžys, Papielė. Zymijų asmenų turime: Oginskis, Olekš-Zilinskis, Ona, vysk. Paliulionis, vysk. Paltaroka.

Bet yra nemaža ir kitų dalykų, kurie istorikai ar kitaip aptariami ir bendraja, visuotinė prasme, o taip pat ir lietuviškai, ir skaitytojui, kai jis gauna naują enciklopedijos tomą, kaip tik labai įdomu tuose pusiauju lietuviškuose dalykuose pasiskirti. Štai, žiūrėkite, net trys autoriai — inž. E. Binkis, prof. Dr. Z. Ivinskis ir A. Mažiulis — parašė enciklopedijai apie odą. Kai atsiverčiame tuos odai skirtuosius puslapius, užtikiname, kad esama dar ir ketvirto autoriaus — gyd. M. Vitėno, kuris parašė apie odos ligas. O iš kitų ta tema enciklopedijai rašiusių, tur būt, mažiausiai lietuviškas yra inž. E. Binkis, bet ir jis, šalia bendrinę žinių apie odą ir jos apdirbimą, pateikia taip pat ir odos pramonės istoriją Lietuvoje. Kiti du autoriai apie odą kalba jau visiškai iš lietuviško taško. Prof. Z. Ivinskis aptaria odos prekybą Lietuvoje nuo pačių seniausių laikų, o A. Mažiulis jos apdirbimą Lietuvos kaime.

Kai šitaip žiūrėdami imame verstis savosios enciklopedijos puslapius, trūkdami laiko visam tomui iš karto perskaityti, tai pamatome, kad nebe tik aukštųjų sūtinė Pa nevezys yra lietuviška, bet ir Odesa! Grynai lietuviškų dalykų aprašymus besekant, yra pavojaus pražopoti daugelį lietuviškų žodžių, kurios eina visiškai su lietuviškais žodžiais. Štai kad ir ta pati Odesa, Ukrainos uostas prie Juodosios jūros kranto, miestas, kurį mūsų enciklopedijoje geografai A. Bendorius vadina gražiausiu Sovietų Sąjungos miestu. O tai gražiajai Odesai iš lietuviško požiūrio aptarti mūsų enciklopedija yra paskyrusi daugiau kaip pusę tiek vietos, kiek yra skirta jai kaip Ukrainos papuošalui. Tai, be abejo, ir gražu, ir įdomu, ir lietuviui bausis turas susirankioti šitaip visus gabalus gabalėlius, kur tik jo tautietis buvo koją pastatęs ar su

kuo turėjęs ryšį. O Odesoje būta lietuvių jau labai iš seno — ten buvo apsigyvenę pirmieji iš Sibiro paleisti 1863 m. sukilimo dalyviai, į ten rusų caro valdžios kai kurie buvo net ir tremiami. Ten ilgai jau gyveno apie 500 lietuviškų šeimų, buvo kuriamos draugijos, parapija, mokykla, ruošiami vaidinimai, kursai. Žodžiu, būta Odesos lietuviškos respublikos! Kaip gi nebus lietuviui įdomu ir verta žinoti tai?

Pasimame vėl lenkų poetą Antoni Edward Odyniec. Lenkų poetas ir liktų lenkų poetu, ypač kad jis ir gyveno jau seniai. Taigi būtų lyg ir svetima archyvinė seniena. O, pasirodo, ne, nes šito Odyniečio gyvenimas daugeliu siūly yra susimaižęs su Lietuva ir jos kultūros istorija. Taigi tasai pats Odyniec buvo Adomo Mickevičiaus draugas, filaretas, už tą filaretu buvimą sėdėjęs kalėjime, gyvenęs Geistūnuose, Vilniuje, su Mickevičium keflavęs po Europą ir savo kūryba ne kartą toksai artimas mums, kad nebe gali būti klausimu, ar čia reikia mums pažinti jį, ar ne. Tokį klausimą iškėlė, turėtumėm čia pat kelti ir kitą: ar čia mums yra reikalo pažinti save, kaip lietuvius, nuo senųjų laikų iki šios dienos.

Kai sustojame ties Odyniečio žodžiu, tai net pasigardžiudami stebimės, kad šiam odas išdirbančiam asmeniui tik kelios dešimtys eilučių skirta išskirti Graikijoje, Romoje ir apskritai Europoje. Visa kita — tai šių amatininkų ir jų darbų istorija vis Lietuvoje.

Apžiūrėk straipsnius, skirtus Odontologijai, Oehler, Oetker, Offenbach, Offenburger, Officiūm, Officiozui, Ogariov, Ohio, Ohryzko, Oko, Oktavai, Okulicki, Olandijai aptarti, ir visur bus užtikta kas nors lietuviška, susiję su Lietuva ir lietuviškas.

Kai persikeliame su visais Ožragiais ir Ožkomis į raidę P, tai ir vėl be jokių abejonių žinome, kad Pabaltijys ar Parapija yra tokie žodžiai, kurie be lietuvių negali išsiversti, nes pati mūsų Lietuva yra Pabaltijyje, o lietuviškų parapijų buvo ir yra ne tik pačioje Lietuvoje, bet ir už jos ribų, kur tik gyvena didesnis mūsų tautiečių būrelis. Su žodžiu Pabėgėlis lietuvių šandien yra glaudžiai susijęs savo likimu. Kaip raštu išreiškiamas tasai jo likimas, betenka žvilgtelėti į tą enciklopedijos vietą, kur pabėgėlis aptariamas. Ir Pa dalijimas mums artimas, nes esame iš to krašto, kuris daug kartų buvo dalytas. Bet

Paduva, tasai Italijos miestas, taipogi yra mūsų enciklopedininkams davęs medžiagos žvilgtelėti lietuviška akim. Ten jau kadaise mokslus ėjęs yra ir lietuviškasis jaunimas, tarp jų net ir karaliai, jei ką nors apskritai šiandien dar žavi karaliai. Pasirodo, Paduvų studijas ėjo, kol dar karaliais nebuvo, Steponas Batoras ir Jonas Sobieskis.

Skaitytojas, žinoma, pirmiausiai apsipazins su enciklopedijos atsakymais į didžiuosius lietuviškus žodžius, kuriais aptariamos lietuviškos vietovės, istoriniai įvykiai, atskiri lietuvių, atskiro sąvokos. Bet net ir skubančiam prie kitų darbų ir reikalų būtų gera pasidomėti, kad čia lietuviška slypi ir už lietuviškų žodžių ir vardu. Gera dėl to, kad tasai lietuviškojo rato didumas mūsų svetur vis siaurėja ir siaurėja ir todėl reikia gaivintis visuose šaltiniuose. Enciklopedija — didelis šaltinis ir gausus, platus, tiesiog neišsemiamas.

Šalia to gaivinimosi beskaitant ar vien tik bevartant iškyla tiek dar naujų ir lietuviškų dalykų, apie kuriuos niekadolsi ligi tol nebuvome ne tik girdėję, bet net sapnavę.

O kaip matome Lietuvių Enciklopedijos leidimas jau eina į galo pusę. Jau O ir P raidės (P dar nevisa). Vadinasi, nebe už kalnų ir Ž. Kai ją turėsime savo rankose, tada džiaugsmui ir pasididžiavimui bus labai didelio pagrindo: turėsime savo namuose plačiai suprastos Lietuvos simbolių.

K. Abr.

V ISGANINGOJI MOKYKLA

Ryškusis mūsų dainius Bernardas Brazdžionis kadaise yra giedojęs apie paskutinį lapą, krisiantį ant tavo tako. Ten pat poetas klausė: „Ar nelemta laimei krist su juo kartu, ar nelemta balsui atsišaukt iš kabo: — O dabaros, drauge, o dabaros — tu...“

Čia pat Vėlinės. Diena, vaizdžiau primenantį milijardų žmonių kelią, kurin paskutinis lapas nukrito. Diena, įtikinančiai kalbant apie mūsų kiekvieno trapios laikinės gyvasties neišvengiamai išsikiantį užsiškleidimą. Dainiaus, nuo gyvo kamieno nublokštų lapų, bažnytinių apeigų žodžiai skamba išganingai. Jie atveria akis, kad regėtume gyvenimą tokį, koks jis yra, kad išvytume žemės kelio žaibišką laikinumą. Jie skatina rikiuoti pastangas ta kryptimi, kur pagaliau nudžiūs kiekvienas asara, kur nebeskaudins joks sopulys, kur tyras džiaugsmas nebus kartėliu atmiešiamas.

Vėlinės nori priminti pareigas mūsų atžvilgiu, mūsų, jau galutinai padėjusių žemės pakeleivio lazdą. Gedulingose Mišiose aidi prefacijos žodžiai teigdami, jog, mirčiai merkant akis, „gyvastis neatima-

Vladas Šlaitas

APIE TAVE

Tavęs seniai nebėr. Tik naktimis Platono sienoj blaškosi šešėliai: matau tik pusę veido (koks švelnus tavo kaktos ir lūpų išlenkimas!)

GERVEMS KLYKIANT

Skaičiuoju gerves rudenį. Klausau, kaip jos išskrisdamos padangėj klykia. Taip mano meilė dingo, man tiktai atsiminimą graudų tepalikus.

SKOLA

APSAKYMAS

Pagal pat Moteikos gryčiatės langus prašiaužė rogės, ir prikimes gvergždžiantis balsas piktai suriko: — Tpru, kad tavo devynios! Moteikienė pripuolė prie lango. Iš rogių išlipa aukštas senis, žilais kaip patriarcho ūsais ir baltutėliais plaukais, kurie matėsi iš po gražios odinės kepurės. Senio eigastis dar buvo tiesi, skruostai raudoni. Prie slenkščio patrepjėjęs veltiniais apautom kojom, senis atsikrenkštė ir atidarė į priemėnę duris.

— Kaspariūnas... — sumurmėjo Moteikienė lyg tai sau, lyg tai vaikiniui, sėdėjusiam už stalo ir skaičiams knyga.

Durys atsivėrė, ir atvykėlis garsiai, lyg norėdamas, kad visi atkreiptų dėmesį, tarė: — Garbė Jėzui Kristui!

Vaikinas nustebejęs pakėlė galvą, jo akys smalsiai ir tiriamai įsmigo į svečią. Moteikienė sumišo, be reikalo nusiūstusė į prijuostę ranką ir, šypsodamasi taip, kaip šypsoi netyčia užklypus žmogus, atsakė: — Per amžius...

Valandėlė kambarėje buvo tylia. Senis, tiesus ir iškilmingas, stovėjo prie durų; Moteikienė sutrikusi, tarsi nežinodama, ką sakyti, — prie stalo; vaikas tebesėdėjo prie knygos.

— Tai svečias nebuvelis! Prašom arčiau, prašom sėstis... — staiga sukruoto moteris ir nubraukė prijuostę suolo galą.

— Dėkui, prisidėdėjau, — atsakė senis. Jis nusiēmė kepurę, dar kartą atsikrenkštė ir, oriai žengęs porą žingsnių, atsėdėjo ant suolo, alkūne atsiremdamas į stalo kraštą.

Moteikienė prisėdo priešais ant mažo stumdomo suolelio kreivomis kojomis. Kambarėje kurį laiką vėl buvo tylia.

— Vaziavau, kaip tas sako, pro šalį, sakau, užvaziuosiu, pažūrėsiu, kaip begyvenat. Penkiolika metų, kaip nebuva... — prabilo atvykėlis, pakeldamas į Moteikienę akis.

Krutam, ačiū Dievui, — atsakė moteriskė, — krutam po truputį...

— Taigi... — senis apvedė akimis kambario sienas ir lubas. — Išključota gražiai, pečius permurtytas... Laikrodį sieninį pirkę... Kaip tas sako, tarybos šioškos, tarybos tokios, o gerai gyvena žmonės, ir gana. Kai kam tai ir danguj nebus geriau kaip dabar...

— Verčiame, ačiū Dievui. Vaikai pau-

J. SUKYS

kas tau skolų nebemoka, sako: „Panaikintos, girdi, skolos!“ O kas gi gali panaikinti skolą, kruvinu prakaitu uždirtbę? Tai ar čia sąžinė žmogaus? Pas Dievą gi viskas, kaip tas sako, užrašyta, ne tik litai — kiek vienas centas pas Dievą suskačiuotas, kiek ir kaip... Atprato žmonės nuo bažnyčios, o be bažnyčios argi bebūs teisybė. Užtat ir nebėr teisybės pasauly...

Moteikienė sumišusi tylėjo, jausdama įremtą senio žvilgsnį. Tik studentas atidžiai tebežiūrėjo į atvykėlį.

— Mama, kiek mes dėdei Kaspariūnui buvom skolingi? — staiga paklausė jis, užverdams knyga.

— Šimta litų, rodos... Ar ne taip, dėde? — Tai jau, kaip tas sako, šimta. Aš čia štai ir vekseliuką turit. Gal ponaitis pats norėsi pažūrėti? — senis pasirausė apzulinčioje pinigėje ir ištiesė sudilėjusį lapelį, nepaleisdamas jį iš rankų.

— Gerai, mama, aš sumokėsiu tą šimtą, — tarė vaikas ir iš vidinės švarko kišenės ištraukė šimtą rublių.

Senio akys nušvito pastebimu pasitenkinimu, bet pinigų jis apsimetė nematęs.

— Gerą sūnų užauginau, Moteikien, teisingą... Kad taip visi žmonės būtų pasauly teisingi, tai argi reikėtų su kuo bartis: nei karu, nei vaidų, nei skriaudų niekam nebūtų. Šventas žodis, Moteikien, — teisybė!

— Mes gi ir nesiginam, dėde, nesakom, kad nekolingi ar ką, — prašė Moteikienė, paglostyta senio pagyrimo. — Visi žino: skola — ne žaidza, neužgis.

— O, Moteikien, kad visos moterys taip šnekėtų!.. Anądien nuėjau pas Brūžaičius — tris šimtus litų jie man skolingi. Brūžaitienė švent: „Nemokėsim, — sako, — skolos panaikintos, gali nę neprašyti!“ Paskui numerė man tris šimtus rublių už tuos tris šimtus litų. Tai argi neužgauna mano, senio, širdies? Tris šimtus rublių už tris šimtus litų! Už tris šimtus litų!!! Kiek kainavo rugių centneris litais ir kiek dabar turguj kainuoja rugių centneris rubliais? Kiek kai navo sviesto kilogramas litais ir kiek dabar kainuoja rubliais? Penkis kartus, — ką ten penkis! — dešimt kartų brangiau!

Vaikino ranka, laikiusi šimtą rublių, susi gniaužė. Moteikienė atsisėdė ir santūriai ėmė ginčytis:

— Kam, dėde, tik maisto produktų kainas imi? — O kartūną paimk! O indų kainas! O va knygas! Kai paskaičiuoji pagal uždarbuis, daug kas pigiau dabar išeina, negu anksčiau.

— Aš, kaip tas sako, ir nesiginčiju, kad dabar viskas pigiau, jeigu žiūrėsim uždarbio. Bet litas! Litais vis tiek buvo vertėnis už dabartinį rublį!

— O ir vėl, dėde, mes gi procentus tams tai mokėjom. Aštuntą procentą per aštu-

nerius metus! Pats paskaičiuok: beveik visą skolą mes tamstai litais išmokėjom!

Senis palaukė, kol moteriškė nutilo, ir vos pastebimai nusišypojęs į ūsus, tarė: — Teisybė, buvo procentai, — tokia jau tvarka buvo. Bet ar šiaip kalbėk, ar taip: griekas būtų, Moteikien, už tą šimtą penkių šimtelį neduot. Kaip tas sako...

— Na, jau, Kaspariūn, ne! — nukirto Moteikienė užsipliekusi. — Tamstai irgi reikėtų sąžinę turėti.

Senio akys pasislėpė po ūmai susitraukusiais žilais antakiais, bet jo lūpos prisiversdamos tebesišypojo.

— Kam mums pyktis, kam bartis, kad galima gražioju... Va, Moteikien, dėk tu keturis ar pusketvirto, va, ponaitis dar šimtą turi, ir vekselį aš palieku ant stalo. Kaip tas sako...

Vaikinas paraudo ir, skubiai įsibrukęs saujoj laikytus pinigus į kišenę, tarė: — Gana, mama, užteks. Jokių skolų! Argi mama nematai, kas per žmogus. Ir dar prasidedi!

Moteikienė išblyško.

— Vaik! Kaip tu su senu žmogum kalbi! Mūsų šeimoj nebuvo sukčių! — Bet jų yra kitose šeimose!.. Užteks, mama. Jokių skolų!

Senis atsistojo. Jo lūpos staiga negražiai atsivėpė, smakras virptelėjo.

— Na, jeigu jau taip, tai vaziuosiu... Kaip šventas raštas sako: tu jam duoną, jis tau akmenį... Nei teisybės, nei dėkingumo — nieko...

Sunkių žingsnių jis nuėjo prie durų ir ten, minutę susilaikęs, atsuko: — Tai kaip, Moteikien? Trys šimtai rublių! Pigiau negaliu.

ma, bet pakeičiama“, jog laikinai gyvenvie tei suirus, anapus paruošiama amžinai tve riant. Tik, deja, ji ne viena ir kita kitai nelygi: arba negestancios laimės arba kančios padangtė. Be to, rasis į galutinę laimę dar pereinamasis viltingas tarpsnis. Tai išskaitinančių kentėjimų vieta — skaitystyla, nes į dangų „neįeis nieko sutepta“ (Ap reiškimas, 21, 27). Iš čia sklinda vidinė aima, kurią gali apibūdinti Jobo dejonė: „Pasigailėkite mane, pasigailėkite mane, bent jūs, mano prieteliai, nes Viešpaties ranka palietė mane“ (19, 21). Zemėje kovo janti Bažnyčia mus įgalino jiems ištiesti pa galbos ranką. Vėlinėse kiekvienam kunigui leista laikyti už mirusius ne vienas, bet tre jais šv. Mišias. Visi tikintieji už skaitystkos vėles lengvomis sąlygomis gali laimėti gausius visuotinius atleidus. Neatsakykime šios paramos už tikybnet-tautinę laisvę kritusiems, savo artimesiems, visiems tautiečiams ir aplamai anapus iškeliaujusiems.

Vėlinių gedulingoji spalva bei apeigų prasmė lenkia mintį pamąstymui ir apie galimą traigiškiausią žmogaus likimą — amžinąjį jo pasmerkimą: „Eikite šalin nuo manęs, prakeiktieji, į amžiną ugnį, kuri yra paruošta velniui ir jo pasiuntiniams“ (Sv. Matas, 25, 41). Sv. Augustinas bendra amžius ragindavo, kad mintimi apsilankytų pragare dar gyvi, idant, širdžiai sustojus plakti, netektų ten nužengti asmeniškai.

Visų Šventųjų švenė Vėlinių išvakarėse pagyvena mūsų ryšius su triumfuojančia Bažnyčia. Šventuosius, tuos iškiliausiuosius žmonijos didvyrius, garbiname, meldžiame užtarimo — globos, jų pavyzdžiu, kaip minėtas didysis afrikietis, pasidrašina me: „Galėjo tas, galėjo anas, o kodėl ne tu, Augustine?“

Taip lapkričio pirmųjų dienų mokykla krikščioniškojo pasaulimo olimpinėms var žybos sėkmingai paruošė jau ne vieną. Jei ir mes ja pasinaudosime, tuomet, krentant paskutiniam gyvasies lapui, laimės su juo nekris, bet visoje pilnybėje atsivers.

S. Matulis. MIC

Studentai derliaus nuėmimo darbuose

(E) Vilniaus universiteto įvairių fakultetų studentai dirbo kolchozuose derliaus nuėmimo darbuose. Viso dirbo apie 1.600 studentų. Unjversiteto ansamblių po darbo pasirodydavo su menine programa. Rugėjo 21 d. 1.000 Žemės ūkio akademijos studentų drauge su įmonių ir įstaigų darbi ninkais bei tarnautojais išvyko į Varnių, Širvintų, Ariogalos ir kt. rajonus talkinkauti kolchozininkams derliaus nuėmimo.

Moteikienės iškepti blynai spėjo ataušti, o vyras vis dar negrįžo. Ji sėdėjo prie išblėsusios krosnies ir stebėjosi, kur taip vyras užtruko. Iki Kaspariūno, tiesa, buvo trys kilometrai, bet vis tiek seniai jau laikas buvo suvaikščioti.

Iš atviros krosnies sklindanti šiluma migdė moteriškę. Moteikienė iš seno papratimo keldavosi anksti, penktą valandą, kada kai me retai dar kiemo languose žibėdavo šviesos.

Pusiau snūduriuodama, pusiau būdėdama, Moteikienė galvojo apie Kaspariūną. Prisiminė, kaip ji su vyru, abu dar jauni, statėsi tvartelį ir kaip turguj Kaspariūno prašė paskolinti šimtą litų. Prisiminė, kaip Kaspariūnas branginosi ir nenusileido dėl procentų.

Staiga jai pasirodė, kad sūnus gal ir gerai padarė, išvarydamas senį. Ak, gi anais laikais ir Kaspariūnas su prastu žmogum nesiskaitydavo. Ir Moteikienė mintyse supėikė save, kam ji Kaspariūną vadino „dėde“. „Nei kaimynas, nei giminė...“ — pagal vojo ji, ir snaudulys nūlenkė jos galvą, supainiodamas visas mintis.

Pažadino ją durų gurgžtelėjimas. Ji praplėšė akis ir tarpduryje pamatė savo vyrą apipustytą rudine.

— Na, ir vėjelis. Eju per lauką, tai iš kojų verčia, — pratarė jis. sugrubusiais pirštais segiodamas rudinės sūgrubos.

Iš paniurusio vyro veido Moteikienė suprato, kad jis piktas.

— Neradai namie? Ok tu, pone karaliau, sītoki kelią tokiu oru veltui plūkti!..

— Radau. Kurgi jis dėsis nebuves? Namie tik ir kirmija.

— Tai kaip?

— Kas „kaip“? Na, kas gali būti „kaip“? Na, užmokėjau ir pabaigta.

— Visus tris šimtus?

— Tris! Be penkių — nė iš tolo. Vilku gi mėš vilku ir dvės.

— Viešpatie Aukščiausias, — suaimanavo Moteikienė, — ir tu davei penkis šimtus! Ar pablūdai?!

— Pablūdai... Žinoma, pablūdau. Vis dar mūsų žmogelis duodasi ant sprando jo domas, ir gana.

„O kuo aš kalta?“ — norėjo atsikirsti Moteikienė, bet, pažvelgusi į piktą vyro veidą, skubiai prikando liežuvį. Atsidususi pamėmė nuo stalo vyro numestą vekselį ir, nunešus jį prie krosnies, užmetė ant blėstančių žarijų. Popierėlis suanglėjo, bet Moteikienė nuo to nę kiek nepasidarė linksniau, tartum ji vėl kažkam būtų prasiškolinus iš naujo.

(Iš „Pergalės“ žurnalo, 1960 m. Nr. 5)

MOKINIAI IŠ ANAPUS

Po vasaros atostogų į Vasario 16 Gimnaziją atvyko 18 naujų mokinių. Didžiausia dalis atvyko iš dabartinės Lietuvos. Tuo evangelikų mokinių skaičius smarkiai padidėjo. Gimnazijoje dabar iš viso 46 evangelikai mokiniai, iš jų 15 iš okupuotosios Lietuvos.

Iš viso gimnazijoje šiuo metu yra 20 mokinių, kurie yra atvykę iš okupuotosios Lietuvos, 5 iš jų katalikų tikybos. Didžiausia dalis nemoka vokiečių kalbos. Mokytojas Skerys duoda jiems vokiečių kalbos pagalbines pamokas, kad greičiau išmoktų kalbą ir galėtų normaliai klasėse sekti vokiečių kalbos dėstyją. Keletas mokinių atsiųsti vokiečių įstaigų, kad lietuviai gimnazijoje išmoktų vokiečių kalbą. Foerderschule'je (tai specialios mokyklos, įsteigtos tiems jaunuoliams, kurie dabar grįžta iš už „geležinės uždangos“) mokytojai su tais vaikais nesuskalpa, todėl siūnia juos į lietuvių gimnaziją.

4 moksleiviai yra baigę Lietuvos gimnaziją ar vidurinę mokyklą, bet jų baigimo atestato vokiečių įstaigos ir aukštesniosios mokyklos nepripažįsta. Toks baigimo atestatas Vokietijoje jokios reikšmės neturi, todėl jie atvažiuo į mūsų gimnaziją ir nori už metų ar kelių įsigyti brandos atestatą.

Kaip tie mokiniai mūsų gimnazijoje jaučiasi? Turiu pasakyti — gerai. Foerderschule'je jie buvo svetimoje, neįprastoje aplinkoje. Gimnazija juos gerai priglau-

džia, jie jaučiasi kaip tėvynėje Lietuvoje, tarp savųjų. Palengva išmokę vokiečių kalbą, bus iki sugrįžimo į laisvą nepriklausomą Lietuvą įjungti į vokiečių ūkį, nes didžiausia dalis jų pasiliks Vokietijoje. Vokiečių įstaigos jais irgi rūpinasi ir duoda jiems visokių lengvatų, šelpia juos.

Mūsų tikslas yra juos paruošti studijoms aukštesnioje ir specialiose mokyklose ir veiklai lietuviškoje visuomenėje tremtyje. Visi moksleiviai yra be išimties gerų norų, stipraus būdo ir gražaus elgesio. Turiu pasakyti, kad tie mokiniai gerai išsiskyrė, mandagūs ir paslaugūs. Mokytojams jie jokių sunkumų nesudaro. Visus reikia perauklėti krikščioniškoje dvasioje, nes Lietuvoje buvo auklėjami komunistiškai. Religijos evangelikus auklėja mokytojas Skerys, o katalikus kun. Dr. Navickas. Kas 4 savaites atvyksta kun. Urzdė, — gimnazijos evangelikų mokinių kapelionas, ir atlaiko jiems pamaldas ir biblijos valandėles. Kunigas Urzdė dar praveda krikščioniškus susirinkimus. Čia mokiniai kelia religinio turinio klausimus, o jis atsako jiems. Tokiu būdu visi religiniai ir dvasiniai neaiškumai išsiaiškinti.

Šie iš okupuotosios Lietuvos naujai atvykę mokiniai, puikiai mokėdami lietuvių kalbą, atgavina ir stiprina tremtinių jaunuolių lietuviybę.

Fr. Skerys

PIRMIEJI IŠPŪDŽIAI V. VOKIETIJOJ

Susidariusi galimybė išvykti į laisvąjį pasaulį, daugelis jaunuolių ir merginų atsidūrė dvasinių svyravimų kryžkelėje. Tai daugiausia jaunuoliai, gimę karo metais, auge ir mokėsi tarybinėje mokykloje. Apie gyvenimą Vakaruose jie nežino tiksliai iš tėvų pasakojimų ir senų užsilikusių knygų. Gerai pažįstamas jiems tiksliai dabartinis gyvenimas Tarybų Sąjungoje.

Mokiasis tenai 11 metų, ir kasdien vis daugiau klausimų kildavo. Jeigu įstatymas užtikrina kalbos ir spaudos laisvę, tai kodėl traukdomos „Amerikos Balso“ radijo laidos? Kodėl neįvedama tikrai demokratiška rinkimų sistema? Kokia gali būti demokratija šalyje, kurioje valdžios vairas yra vienos partijos rankose.

Tai yra klausimai, kurie kilo man mokyklos suole ir brendo manėje, išėjus į gyvenimą — pradėjus dirbti. Noras pažinti buvo vienas iš daugelio stumoklių, kurie vertė mane išvykti Vokietijon.

Išvairūs pasirušiamieji darbai, kelionė iš rytų į vakarus turėjo nemažos auklėjamosios reikšmės. Pro traukinio langus praslinko, lyg kino filmas juostose, vaizdai, rodan tieji gyvenimą abiejose geležinės uždangos pusėse. Jeigu, įvažiuojant į Vokietijos Fed. Respubliką, mačiau kruopščiai sutartus dirvonus, asfaltuotas gatves kaimuose, tai rytuose visur matyti apsilėidimas, nesuinteresuotumas atlikti pavestą darbą. Išvada iš to bus ta, kad privatinė nuosavybė yra žymiai pranašesnė už kolektyvinę. Kolūkiškiečiai tiktai, kas reikalinga jų egzistencijai palaikyti, o laisvo žemės ūkio darbininkas stengiasi pakelti savo sklypo derlį gumą, suinteresuotas kokybe ir rinka. Intensityvūs automobilių judėjimas gatvėse irgi stebina atvažiuojant iš rytų. Jeigu čia ir darbininkas automobiliu važinėja, tai rytuose už vairo sėdi spekuliantas arba partinis bosas.

Galima dar daugybę pavyzdžių pateikti, ir jie visi kalbės mūsų smurtu okupuotos Tėvynės nenaudai. Tėvynė Lietuva, kuri dabar, netekusi savo laisvės ir nepriklausomybės, dejuoja, paminta po komunistinių valdovų padu, nenustoja vilties ir tiki savo šviesesne ateitimi.

S. Ansysas
VIII klasės mokinys

Žinoma visai žmonijai, kad gyvenimas laisvajame pasaulyje žymiai geresnis, negu Rytuose už „geležinės uždangos“. Bet kiekvienas daiktas turi savo teigiamas ir neigiamas puses. Todėl negalima pasakyti tai, kad išpūdziai iš pirmo žvilgsnio tik teigiami. Žmogus yra įpročių vergas, nes jo vystymasis ir ideologija griežtai priklauso nuo aplinkos. Todėl teisingai pasakyti, kas gerai ir kas bloga, sunku.

Pirma, kas patiko pervaziavus sieną, tai laukų derlius, kuris pasiekiamas žmogaus kruopštumu. Visur, kur pažvelgtum, matyti žmogaus stengimasis dirbti, ir tie rezultatai, kurie pasiekiami praktiškame gyvenime. To žmonių stengimosi ir meilės darbui nematyti Rytų pasaulyje. Tai galima paaikškinti tuo, kad Vakaruose vyruoja asmeninė nuosavybė, o Rytuose — visuomeninė. Ten sakoma: kas tavo, tas ir mano. Didelis skirtumas matyti parduotųjų vitrinose, ypač maisto produktų. Produktų pasirinkimas yra keliolika kartų didesnis, negu Tarybų Sąjungoje, kuri pagal septynmečio planą turi padėti pagrindinę bazę komunistiniams statybai, tai reiškia, kad ji kai kuriose šakose turi lenkti Jungtines Amerikos Valstijas iki 1965 metų.

Vienu žodžiu, galima pasakyti, kad Vakarų pasaulyje žmogui kvėpuoti lengviau, nes yra daugiau deguonės.

H. Gulbinskas
VIII klasės mokinys

PER ANKSTYVAS DŽIOGAVIMAS DEL ŽIBALO LIETUVOJE

Prieš kiek laiko net ir Vakarų spaudoje pasirodė žinia, esą vakarinėje Lietuvoje rasta žibalo.

Geologai jau senokai nurodinėja, jog yra šiek tiek duomenų, rodančių, kad Lietuvos gėlmėse gali būti žibalo. Konkretesni ieškojimai (gręžimai) buvo pradėti jau 1950 m. Po poros metų bandymų apie Mažeikius, Biržus, Rokiškį, gręžimai kurį laiką buvo nutraukti. Ieškojimus vėl atnaujinus, viltingiausias įvykiu buvo susilaukta 1958 metais, kai ties Stoniškiais (apie 12 km nuo Pagėgių, Šilutės link) iš gręžinio išsiveržė dujos, kurios buvo gausu sunkiųjų angliavandenių. Bet skysto žibalo (nei didelio dujų kiekio) ir ten nebuvo rasta.

Dabar žinia atėjo nuo Virbalio. Rugsėjo 3 dieną, grąžtū pasiekus 1150 metrų, buvo ištrauktas sluoksnio pavyzdys, ir ant klinties gabalėlių buvo pastebėta tamsaus skysto raso, kvepianti žibalu. Tai ir viskas, kas buvo tuo tarpu rasta, ir kas sudarė pagrindą gaudui, kad Lietuvoje esą rasta žibalo šaltinių. Tikrai, rasta žibalo, bet tuo tarpu tai tik maži kiekiai, susigėrę poringų klintų kluoduose. Toks kiekis neturi pramoninės reikšmės.

Tačiau tas radinys skatina ieškoti toliau. Rugsėjo 27 dieną, pasiekus 1255 metrų gilumo, buvo manyta, kad gal jau bus kas daugiau užtikta, nes vamzdyje pasigirdo neįprastas užšys. Bet pasirodė, kad į molį įsimašė kvarcinio smiltainio gabalėliai su kėle ta garsa...

Žada ties Virbaliu statyti dar vieną gręžimo bokštą. Planuojama bandyti laimę ir kitose Lietuvos vietose: apie Tauragę, Radviliškį ir Ukmergę. (LNA)

UZDARĖ KAUNO CENTRINĮ KALĖJIMĄ

(E) Spalio 1 d. Kauno S.D. kalėjime Micevičiaus gatvėje susirinko grupė buvusių to kalėjimo kalinių-komunistų kalėjimo uždarymo apeigoms. Grupė aplankė ta progą vad. „mirtininkų“ kameras. Kaip praneša Vilniaus radijas, šitas kalėjimas (statytas dar caro laikais), uždaromas. Kalėjimo pastatai esą rekonstruojami ir pritaikomi medžio apdirbimo technikumui reikalams.

Kalėjimo uždarymas, žinoma, nereiškia, kad jau nebėra kalinių. Sovietiniame režime kalinių ir tremtinių yra daugiau, negu yra buvę bet kuriame kitame režime.

PANEVEŽY GAMINA KONSERVUS KUBAI

Rugsėjo 28 dieną Panevėžio mėsos kombinatas (buvęs „Maisto“ fabrikas) pradėjo vykdyti didelį konservų užsakymą Kubai. Tuo tarpu Panevėžio cukraus fabrikas tą pačią dieną gavo išsiųstą traukinį Kubos cukrinių švendrių. Cukraus fabrikai Lietuvoje jau treči metai gauna žaliavą iš Kubos. Maskva prekiauo ir su Batista. (LNA)

Fantastiški kurortiniai planai

(E) „Tarybinė Klaipėda“ 130 nr. pranešė apie fantastiškus planus išplėsti pajūrinį kurortų rajoną iki pat Šilutės, Gargždų, Kretingos ir Darbėnų. Toje zonoje būsią užveisti nauji miškai. Pamario kurortai turėsią du centrus: Palangą ir Nidą — 5-8 km į pietus nuo Smiltynės, Kuršių marių pakrantėje, išaugsiąs kurortinis Naglių miestelis. Toliau išsidėstysiąs Agilos kurortas. O Nidos, Preilos, Pervalkos ir Juodkrantės kurortai dar daugiau būsią išplėsti.

MOTERŲ

kampelis

Veda V. Grinkevičiūtė - Funkienė

NEKLAUSK PER DAUG, BET BŪK MANDAGESNE!

Aldona su Maryte ėjo gatvę į kavinę. Jos abi buvo nuėjusios krautuvėn, kuri paskelbė išpardavimą, kai kurių daiktų pasižiūrėti ir nusipirkti, o dabar panorėjo užėiti išgerti kavos ir pasikalbėti. Prieš pat kavinę jos susitiko ponį S., kurios seniai nebuvo mačiusios, nes ji buvo susirgusi.

— Ak, ponis S! — sušuko Maryte. — Jūs, vargšė, matyt, dar nevisai pasveikote, nes labai liguistai atrodote? Ar labai blogai jaučiatės? Ar ilgai teko jums ligoninė gulėti? Taigi, bausu, tiesa?

Ponia S., kuri galvojo, kad yra jau beveik pasveikusi ir buvo tuo pradėjusi džiaugtis, išgirdusi tokius žodžius, lyg ir susmuko, paniuro, ir jai pasidarė nesmagu. Bet Aldona, nematomu kumštelėjimu Marytei į šoną, tarė:

— O, ne! Man visiškai kitaip atrodė mie loji ponis S. Marytė šiandien yra tokios nuotaikos, kad jai viskas blogai atrodė, bet aš galiu tik pasakyti, kad tamta visai gerai atrodote. Aš irgi girdėjau, kad sirgote, bet, matyt, jau viskas pasibaigė į gera. — Taip, — pakėlusi galvą atsakė ponis S., — jaučiuosi neblogai, — ir tikrai jai tarytum lengviau pasidarė, ir atsisveikinusi su jomis ji vikriai nužygiavo tolyn.

— Na, žinoma, tu su savo idėjomis... — burbtelėjo Marytė. — Vėl prikibsi prie manęs su pamokslu.

— Tikrai prikibsiu! — atsakė Aldona. — Bet pirmiau užsisakykim sau kavos su pyragaičiais.

Kai kava su pyragaičiais buvo atnešta ir padavėja pasitraukė, Aldona tada pradėjo:

— Ponia S. tikrai ne taip jau blogai atrodė. O ar tau buvo reikalinga būtinai jai sakinėti?

— Na, taip blogai gal ir ne, bet ką čia labai pasakiau?

— Tikrai nieko ypatinga. Tau nuo to nei šilta, nei šalta, o ar nepastebėjai, kaip tavo žodžiai paveikė ją? Ji tik po ligos, dar per jautri, jos jėgos pilnai dar neatstatytos, jai kaip tik reikia padrašinimo, paguodos, o tu savo žodžiais netyčia atbulai paveikė ją. O kam tai reikalinga? Ar net geriau stengtis pasakyti kitiems malonius dalykus ir apskritai per daug neklausinėti?

— Klausinėti! Tai tu tikrai tiesą pasakei, — sušuko Marytė. — Mano kaimynai man tiesiog ramybės neduoda savo klausimais. Visą jie nori žinoti: kiek algos mano vyras gauna, kiek mano suknelė kainuoja, ką mes sekam didžiais pietum darom, kada ir kur atostogoms važiuojam! O mes dar patys nežinom. Be to ar tai jų reikalas? O vis tie klausimai taip statomi, kad jau atrodė, jie iš anksto žino, jog nieko gerai neišgirs, visur tik bloga ieško.

— Gal bloga jie ir neieško, kaip tu dabar irgi nieko bloga negalvodama tai poniai pritari, bet ar poniai S. tavo klausimai, manai, patiko?

— Aš tikrai nieko bloga jai nenorėjau. O ką tu pasakysi apie tokius, kurie, pavyzdžiui, su savo klausimais taip ir kimba prie tavęs ir kimba, kaip pavyzdžiui, tie,

kurie klausia panelę „Kiek jums metų? Ak, jau 25, ir dar neištekėjusi?! Nors draugų gal turite?“, ir panašiai.

— Pažįstu tokius, — sako Aldona. — Tai reikia stengtis ir prieš kitiems paklauskant kokį klausimą pirmiau pagalvoti, ar nebus jam arba jai skaudu, ar iš viso panorės atsakyti, ar mes su savo klausimais nelendame į grynai privačius asmeninius reikalus. O, be to, mandagumas, švelnumas ir paslaugumas nieko nekainuoja, vien tik džiugina mūsų artimus. V.F.

VONIOS

Jau pasibaigė vasara. Nebegalima jau maudytis jūroje, ežere ar upėje. Bet dabar kaip tik laikas prisiminti vonią savo bute ir ypač sąmoningai pasinaudoti ja.

Per dažnai imti vonias nesveika, nes jos per daug ištraukia iš odos jai reikalingų riebalų. Du ar tris kartus per savaitę visiškai užtenka.

Kol leidžiate karštą vandenį į vonią, gerai tuo tarpu atlikti kelis mankštos pratimus, jeigu vonios kambaryje yra pakankamai vietos. Karšto vandens garai ir judėjimas labai pagyvina kraujo apytaką.

Nervingiems žmonėms gerai padeda citrinų vonios. Supiaustyti penkis šešias citrinų ir padėti kelioms valandoms į šaltą vandenį. Vėliau tą šarmą perkošti per sietelį į vonią. Tai pamažu labai ramiai ima veikti nervus.

Kas nori suliesėti, tegul ima putų vonias. Vaistinėse yra didelis pasirinkimas, tik reikia sugebėti susirasti tinkamą sau.

Gražina

PRAKTISKI PATARIMAI

Norint iš citrinos gauti daugiau vonios, reikia ją prieš išspaudžiant kiek sušildyti ir pavolioti tarp rankų ar ant stalo.

Prieš išplakant kiaušinių baltymus reikia, kad jie pastovėtų pirmiau šaltoje vietoje, ir, be to, įdėti į baltymus truputį cukrus ar cukraus, arba šliukštelėti lašuką vandens ar citrinos sunkos. Tai palengvina tuos baltymus išplakti, ir gaunamos geresnės išdavos.

Verdant bulves, įpilkite į vandenį kelis lašus citrinos sunkos. Tada bulvės išvirusios daug gražiau atrodos.

Seimininkė

PRASOVĖ PRO ŠALĮ

Teksase, JAV, teisėjas priteisė moteriškai sumokėti 50 dolerių baudą už tai, kad ji peršovė kaimyninio namo langą stikla.

Ta moteris energingai gynėsi, sakydama, kad ji visai nekaltą, nes ji net svajoti nesvajojusi į kaimyninio namo langą šaudyti, o tik norėjusi nušauti savo vyrą, bet, deja, šūvis prašvilpė pro šalį.

gilesnius atsiminimus ir Pagėgių namų valdybos viršininkams. Kas žino — gal jie tada amžiams atsikratytų dar vieno seno ir biuraus grybo — biurokratizmo.

Vyt. Smitrius. Alg. Stankus
Iš „Tiesos“, 1960.IX.7.

Kaip dirba komunistai kolchozuose

(E) „Tiesos“ 220 nr. LKPK inspektorius V. Bajoriūnas straipsnyje „Stilius ir rezultatai“ rašo, kaip dirba komunistai kolchozuose. Rašydamas apie Eišiškių rajono vie no kolchozą, jis pažymi, kad „Dauguma komunistų šiame kolchoze dirba ne gamyboje, o įvairiausiose raštinėse. Netikisuku komunistų pavyzdžiui seka ir komjaunuoliai. Iš 21 komjaunuolio gamyboje dirba vos aštuoni“.

Iš šios žinios galima susidaryti apytikslų vaizdą, kaip dirba komunistai kolchozuose. Būdami privilegijuoti, jie stengiasi išsi sukti fizinio sunkesnio darbo: slepiasi raštinėse ir panašiai.

Žiemkenčių sėja

(E) Lietuvos Kp ck ir MT-ba apsvačiusi, kaip kolchozuose ir sovchozuose vyksta žiemkenčių sėja, priėmė nutarimą, kuriame pažymima, kad šie darbai atliekami nepatenkinamai. Iki rugs. 10 d. žiemkenčių sėjos planas buvo įvykdytas tik 41 proc. Šitokiu tempu sėjant sėja gali užsistėti iki spalio mėn., kai geriausias sėjos laikas jau bus pasibaigęs. Daugelio raj. kolchozuose ir sovchozuose žiemkenčių sėjos planas įvykdytas vos 15-28 proc. Pabrėžiama, kad daug kur sėja ma neveislinė sėkla.

Lietuvos Kp ck ir MT-ba įpareigojo atitinkamus organus griežtai veiksmingiausių priemonių žiemkenčių sėjai paspartinti.

RYTŲ VOKIETIJA RUOŠIASI PILIETINIAM KARUI

(E) Tiek Sovietų Sąjunga, tiek Lenkija, Čekoslovakija bei kiti komunistinio bloko kraštai nuolat sūkauja apie Vak. Vokietijos tariamą didelį militarizmą. Šia proga įdomu susipažinti su keleta duomenų apie Rytų Vokietijos militarizmą. Šiuos duomenis pateikia V. Vokietijos vyriausybės biuletenis (Bulletin der Bundesregierung).

„Bulletin“ pateiktais duomenimis V. Vokietijoje 1.000 žmonių tenka 8 kariškiai paruošti vyrai, o R. Vokietijoje 1.000 žmonių tenka 71. Proporcijai pagal gyventojų skaičių Vakarų ir Rytų Vokietijos karinis pajėgumas santykinio kaip vienas su devyniais.

V. Vokietijoje šiuo metu yra 269.000 karių, 100.000 rezervistų, 14.000 pasienio sargybinių ir 103.000 policininkų. O Rytų Vokietijoje yra per 110.000 vyrų, priklausančių „Nacionalinei tautos armijai“, nuo 130 iki 200 tūkstančių rezervistų, 50.000 pasienio policininkų, 30 tūkstančių rezervu policininkų, 78 tūkstančiai liaudies policininkų, nuo 300 iki 500 tūkstančių karių, priklausančių paramilitarinėms „kovos grupėms“, ir 400 tūkstančių karių, priklausančių karinio pobūdžio „Sporto ir technikos draugijai“. Šitokiu būdu Rytų Vokietijos 17 mil. gyventojų tenka 1.1 mil. kariniai paruošti vyrai, kai tuo tarpu V. Vokietijos 53 mil. gyventojų tenka nepilnai 500 tūkstančių. Šie palyginimų skaičiai prištinasi R. Vokietijos teigimui, kad ji ruošiasi tik gyvimi prieš V. Vokietijos karinį atsistatymą. Be to, prieš pradėdant V. Vokietijoje

organizuoti kariuomenę, R. Vokietijoje jau seniai buvo visokios karinės organizacijos, kurių tikslas toli gražu nėra tik pasienį (kaip Pankovas skelbia) saugoti; jos yra sklindinos agresyvių tendencijų, kurias aiškiai išreiškia šitų organizacijų šūkiiai. „Sporto ir technikos draugija“ turi milijoną jaunuolių, kurie, pasiekę subrendimo amžių, įtraukiami į „Kovotojų grupes“. Šie „Kovotojų grupių“ nariai dėvi uniformą ir yra apginkluoti automatiniiais šautuvais ir minosvaidžiais. Tapę kareiviais, jie prisaikdinami kaip „Darbo klasės kovotojai“.

Pabaigoje „Bulletin“ pabrėžia, kad rytinėje Vokietijos zonoje yra per milijoną vyrų, paruoštų pilietiniam karui.

Savo ruožtu norime pastebėti, kad R. Vokietijoje yra 20 sovietinių divizijų, kurios neįeina į aukščiau „Bulletin“ paminėtąjį kariuomenės skaičių.

Dancigo darbininkai prieš Chruščiova

(E) Kai Chruščiovas nuvyko į New Yorką, Dancigo komunistų partija sušaukė visų laivų statyklos darbininkų mitingą išreikšti Chruščiovui simpatijų ir pasiūsti jam telegramą. Tačiau darbininkai parengimą boikotavo, atvyko tik labai mažas skaičius. Ir tie patys sušuko: „Mums reikia geresnio apdaro, geresnių gyvenimo sąlygų. Po vėlnių su visu Chruščiovu“. Tuoj prisistatė specialii „pramonės milicija“ ir stengėsi triukšmaujančius numalšinti. Mitingas taip ir nepavyko, bet telegrama Chruščiovui, žinoma, buvo pasiūsta.

Ten, kur Nemunas banguoja

Tarybinės spaudos ištraukos, kurios aiškios ir be aiškinimų.

Oi nelaimė, ką aš matau —
Širdį ver kaip yla:
Numylėtoj mano vietoj
Gyvena barzdyla.

A. Vienožindys

OI, GRYBAI, GRYBAI...

Mes nesakome, kad grybas, įsiveisęs į Pagėgių rajoninės spaustuvės medines sienas, reikalauja užsiimti nosį. Ne. Nors kvapelis, žinoma, yra. Bet „kvapą“ čia greičiau skleidžia ne pats grybas, o biurokratinė trejų metų istorija dėl jo.

Prasidėjo paprasčiausiai — grybo atsiradimu, 1957 metais. Spaustuvės darbuotojai tučiuojau apie tai informavo namo šeimininkus — Pagėgių miesto namų valdybą. Valdybos atsakingi darbuotojai, niūnuodami populiarią dainelę „Oi, grybai, grybai...“, atvyko į spaustuvę, maloniai viską apžiūrėjo ir užbaigė:

„Suradau gry-ybą,
Negaliu išrauti!“

Tuomet spaustuvės vedėja kreipėsi į savo viršininką — Respublikinį rajoninių spaustuvių tresto direktorių. Padėkite, girdi, namų valdybai išrauti grybą. Trestas tuojau pat kreipėsi į tiesioginį Pagėgių miesto namų valdybos viršininką — Pagėgių rajono vykdomoji komitetas. Vykdomoji komitetas pažadėjo duoti statybos-remonto kontorai įsakymą užkalti grybo apimtas vietas... skarda, o remontą atlikti ne tai 1958 m. gale, ne tai 1959 m. pradžioje. Bet...

Europos Lietuvių Kronika

PET LONDONE

Pavergtųjų Europos Tautų delegatūra Londone spalio 19 d. posėdyje išrinko sekretariats metams naują prezidiumą ir aptarė veiklos programą. Delegatūros pirmininku išrinktas P. Reinhardts (Latvija), vicepirmininku E. Constantinescu (Rumunija) ir sekretoriumi Zavalani (Albanija).

LONDONAS

DBLS CENTRO ŽINIOS

Spalio 19 d. Lietuvių Namų Bendrovės Valdyba buvo susirinkusi posėdin, kuriame svarstė įvairius reikalus, susijusius su finansinių metų pabaiga, kaip turimųjų prekių surašymas, visų pinigų įnešimas į banką, išskyrus turimuosius avansus, naujų kvitų knygių įvedimas, skolininkų sąrašų sudarymas, naujų atskaitomybės kartotekų įvedimas ir kt. Taip pat buvo pasinformuota apie paskolos užtraukimą. Deja, šiuo reikalu konkrečių žinių dar nėra.

Nuo naujų finansinių metų pradžios, t. y. nuo š. m. lapkričio 1 d., visi Lietuvių Namų Bendrovės išduodamieji pakvitavimai ir ki ti finansiniai raštai bus antspauduojami Lietuvių Namų Bendrovės antspaudu. Naujosios kvitų knygelės ir antspaudas bus B. vės Valdybos kontrolė. Visuomenė prašoma tai įsidėmėti ir nepriimti pakvitavimų be Lietuvių Namų Bendrovės antspaudu.

Lietuvių Namų Bendrovės paskolų vėjus dar nėra pasibaigęs, nors apie jį ir mažai tegirdėti. Vėjus bus tęsiamas tol, kol atsirastų pakankama suma pasižadėjimų atmokėti labai brangiai paskolai, kurią Bendrovės Valdyba šiuo metu yra priversta palmti. Deja, tie asmenys, kurie tiek daug žadėjo, savo pasižadėjimų paskolas suteikti dar nėra atsiuntę. Todėl ir vėjus pranešimuose nėra ką beskelbti. Laikas būtų sukurti.

Kalbant apie vėjus, tenka paminėti, kad tuo reikalu domisi ne tik Anglijoje gyvenę lietuviai. Štai Centran atvyko laiškas net iš Kanados, iš p. E. Jankutės, emigravusios Kanadon iš Lietuvių Namų Londone. Tikrai malonus reiškinys, kad p-lė Jankutė, jau seniai emigravusi Kanadon, nenustoja domėtis lietuviškais reikalais Anglijoje ir žada ateiti mums pagalbon, paskolindama Bendrovei 100 svarų. Mūsų finansiniai sunkumai būtų nugalėti, jei daugiau Anglijos lietuviai pasiektų p-lės Jankutės pavyzdžiui.

Spalio 20 d. Tarptautinis Rašytojų Klubas Tremtyje Lietuvių Namuose paminėjo vengrų rašytojo George Faludy 50 m. gimimo sukaktį. Į šį minėjimą atsilankė apie 100 žmonių įvairių tautybių. Anglų kalba buvo skaityti G. Faludy kūriniai.

Spalio 22 d. Lietuvių Namuose ukrainiečiai suruošė priėmimą atvykusiems į Angliją dviem solistams ir smulkininkei. Šio priėmimo metu jie padainavo po porą arijų iš operų ir liaudies dainų. Šiame parengime dalyvavo apie 50 žmonių.

V. JOKUBAICIO PARODA

Parapijos Bazaru metu Londono Lietuvių Sporto ir Socialinio Klubo patalpose bus dailininko V. Jokubaičio paveikslų ir drožinių paroda, kurios metu bus galima nusipirkti ką nors iš eksponatų.

Būtų gera, kad londoniečiai pasinaudotų proga ir aplankytų šią parodą.

KETVIRTMECIO SUSIRINKIMAS

Lapkričio 6 d. (sekmadienį), 4 val. p.p., kviečiamas parapijos ketvirtmečio susirinkimas Parapijos salėje.

Susirinkimas bus šiek tiek naujoviškai pravestas: jis vyks prie arbatėlės, kurios metu Londono lietuviškoji visuomenė bus supažindinta su naujai atvykusiu mūsų parapijon kun. Dr. S. Matuliu, MIC.

Visi kviečiami gausiai dalyvauti.

LONDONO LIET. SPORTO IR SOC. KLUBO SUSIRINKIMAS

Sekmadienį, spalio 30 d., 5 val. p.p., kviečiamas klubo pusmetinis susirinkimas klubo patalpose. Klubu nariams dalyvavimas būtinas. Be to, kviečiami dalyvauti visi klubo suinteresuotieji.

Klubo Valdyba

PAIESKOJIMAI

GIEDROJČ (gimusi Milkovait) Marta, i Angliją išvykusi jau prieš karą, pati ar žinantieji apie ją prašom rašyti: United Lithuanian Relief Fund of America, 46 Augustenstrasse, Muenchen 2, Germany.

PARAPIJOS BAZARAS

Spalio 29-30 d.d. bus Londono Lietuvių Bažnyčios parapijinis bazaras Londono Lietuvių Sporto ir Socialinio Klubo (Parapijos) salės patalpose, 345A, Victoria Park Road, E.9.

Bazaras bus atidarytas šeštadienį (29 d.) nuo 6 val. vak. iki 10 val. vak. Sekančią dieną (sekmadienį) bus atidarytas nuo 2 val. p.p.

Visi parapijiečiai prašomi prisidėti prie savo parapijos bazaru, kad jis būtų įvairus. Tam reikalingos daiktinės aukos, kurias galima atsiųsti ar įteikti iki spalio 29 d. ryto. Pristatoma klebonijon — 21, The Oval, Hackney Road, E.2.

Parapijos komitetas kviečia visus gausiai atsilankyti į šį bazarą.

ZYMUS SVECIAS

Spalio 13 d. lietuvių parapiją su trimis savo tautiečiais aplankė naujasis ir vienišelis gudų kilmės marijonas vyskupas Dr. Česlovas Sipovič, kuris čia anksčiau yra gyvenęs. Atsakydamas į lietuvių žodį, vyskupas jiems išreiškė padėką už pagalbą, suteiktą Londone kuriantis gudų kultūrinei-tykybinei būstinei, grožėjosi lietuvių organizuotumu ir sąmoningumu.

SUMAINYTI ŽIEDAI

Petro ir Onos Bulaičių jausniausioji dukrė mokytoja Antanina Kristina Bulaitytė ir Antanas Montagnanis spalio 15 d. lietuvių bažnyčioje priėmė moterystės sakramentą. Apeigas atliko ir Mišias atliko kun. A. Kazlauskas. Justas Černis, akomponuojant Vincui Mamaičiui, solo išpildė lietuviškas ir lotyniškas giesmes. Į apeigas ir priėmimą, kuris atsbuvo parapijos salėje, atsilankė plati Bulaičių giminė ir daug svečių.

UZ SIBIRO KANKINĮ

Suėjus pirmosios mirties metinėms, spalio 17 d. atlaikytos egzekcijos ir atgiedotos Mišios už Sibiro kankinį a.a. vyskupą Dr. Pr. Ramanauską, Telšių vyskupijos valdytoją. Pamaldas užprašė St. Skopas.

VISŲ ŠVENTŲJŲ DIENA IR VĖLINĖS

Lapkričio 1 d., Visų Šventųjų šventėje, liet. bažnyčioje vakarinės Mišios 8 v. Sekančią dieną, Vėlinėse, Mišios už mirusius rytu prasideda 7 val., ir bus atlaikytos penkerios. Vakare 8 val. giedotos Mišios, Libera ir Viešpaties Angelas. Vėlinių proga nuo lapkr. 1 d. vidurdienio ir per sekančią dieną kiekvienas gali pelnyti už mirusius visuotinius atlaikus tiek sykių, kiek kartų ap lankys bažnyčią, sukals šv. Tėvo ir Bažnyčios intencija 6 poterius; be to, tomis dienomis arba Vėlinių oktavoje atliks išpažintį ir priims šv. Komuniją. Oktavoje iki lapkr. 9 d. įskaitytinai čia kasdien 8 val. vakare giedami gedulingi Mišparai ir Libera. Šeštadienį ir sekmadienį 7 val. mirusių

saviškių, tautiečių, ypač kritusių ir nukankintų už tėvynės laisvę atžilgiu atlikime dvasinę pareigą.

LAIMĖJO LIETUVIAI

Anglijos - Sov. Sąjungos stalo teniso rungtynės spalio 22 d. Greenwiche prie Londono lietuvių sportininkai A. Săunoris ir R. Paškevičius laimėjo prieš anglus sekančiais rezultatais: Harrison — Paškevičius 22-20, 19-21 ir 19-21.

Burridge — Saunoris 26-24, 15-21 ir 16-21.
Merrett — Saunoris 21-14, 13-21 ir 12-21.

Burridge — Paškevičius 18-21 ir 12-21.
Harrison — Saunoris 21-19, 11-21 ir 20-22.

Rusui Averinui pralaimėjus kelias partijas prieš anglus, bendras rungtynių rezultatas išėjo 6:3 Anglijos nenaudai.

VOKIETIJA

VASARIO 16 GIMNAZIJA

Rugsėjo 16 d. Vysk. M. Valančiaus Moksleivių Ateitininkų kuopa turėjo savo visuotinį susirinkimą, kuriame išklaudyta Birutės Forsterytės pranešimo apie Eucharistinį Kongresą ir Ateitininkų suvažiavimą Miunchėne ir kapeliono kun. Dr. J. Navicko paskaitos „Sielos ir kūno santykiai“. Išrinkta nauja valdyba, į kurią įeina: Adolfas Šmitas (VII kl.) — pirmininkas, Birutė Forsterytė — sekretorė ir Ona Valaitytė — išdininė. Ruošiamasi Kristaus Karaliaus šventei. Nariams išdalytos referatams paruošti temos.

***

Rugsėjo 18 d. atlaikytos pamaldos už a. a. Praną Pešį, muziką, mirusį JAV, kuris testamentu paliko Ginnazijai 450 dolerių.

***

Rugsėjo 25 d. Ginnaziją aplankė Dr. A. Kušlys iš Šveicarijos ir padovanojo kunigui kapelionui visus liturginius paramentus šv. Mišioms laikyti: kilnojimąjį altorių, kieliką, kryžių, 2 žvakides, 6 arnotus, 2 albas, 3 mišiolus ir kitus smulkesnius dalykus. Už gražią auką Dr. A. Kušliui ir jo žmonai kunigas kapelionas ir katalikai mokiniai reiškia gilią padėką.

S. Počiulis

LIETUVOS VOKIEČIŲ SUVAŽIAVIMAS

„Heimatstimme“, Lietuvos kilmės vokiečių mėnesinis laikraštis, skelbia, kad nuo spalio 29 d. iki lapkričio 1 d. Bad Pyrmont, „Ostheim“, Parkstr. 10, bus Lietuvos kilmės vokiečių Vokietijoje (Landsmannschaft'o) delegatų suvažiavimas.

„KIRCHE IN NOT“ KONGRESAS

Koenigsteine svarstė Bažnyčios padėtį už geležinės uždangos ir meldėsi už persekiojamus Kristaus išpažinėjus Raudonojo

Šiaubo nusiaustuose kraštuose. Šiame kongrese dalyvavo iš 27 tautų atstovai. Lietuviams atstovavo: Tėvas A. Bernatonis, Dr. Karvelis, Dr. Valančius, kun. Liubinas, kun. Šarka, A. Jasaitis, V. Bartusevičius, Dr. Narščius, Genė Dubauskaitė, Prof. Dr. Gronis, Tėvas Babbistas, OFM Cap.

Kongresas baigtas malda iš Sibiro lietuvių maldaknygės!

BOLSEVIKAI ŠMEIZIA!

Vakarų Vokietijoje ir kituose laisvuose kraštuose bolševikų agentai šmeizija lietuvių ir kitų tautų žymiuosius veikėjus. Pastaruoju metu pasipylė anoniminiai šmeizto laišukai, žiauriai paliečiantieji Tėvo Alf. Bernatonio, Dr. P. Karvelio ir kitų asmeni.

Tokie triukai mums visiems yra gerai žinomi. Bolševikai nori tremtinių tarpe sėti neramumą, nesantaiką. Nori visą mūsų bendruomenę ir organizacijas sunaikinti, suskaldyti. Nori sunaikinti viską: kas tik skelbia jų smurtą, jų niekšiskus darbus, pa darytus mūsų tautai.

Kiekvieno lietuvių pareiga yra likti blaiviam ir budriam savo asmeniukuose ir Tautos reikaluose!

STASYS CITVARAS EUROPOJE

Dainininkas Stasys Citvaras vėl atvyko iš Amerikos su Dono kazokų choru ir gastroliuoja dabar V. Vokietijoje. Spalio mėn. antroje pusėje dainuos Miesto Muzikos salėje Hamburge.

PASKOLA PABĖGELIAMS

Svetimšaliai pabėgėliai Pabėgėlių metų proga gali gauti pašalpą ir paskolą (be nuo šimčių) labai palankiomis sąlygomis baldams įsigyti ir prisigventi. Prašymą rašyti šiuo adresu:

An
Herrn Hohen Kommissar der Vereinten Natione
(22) Bad Godesberg, Remigius Str. 5

MIRUSIEJI

Veron'ka Juknevičiūtė-Vaškienė, gimusi 1877 m. Otonavoje prie Gargždų. Mirė rugėjo 22 d. Vechtoje. Palaidota Vechtos katalikų kapinėse.

Elena Vesputaitė-Okmanienė, gimusi 1879 m. Skuciškėse, Suvalkijoje. Mirė spalio 9 d. Hamburge. Palaidota Hamburgo-Altona katalikų kapinėse.

PAMALDOS

MANSFIELD — spalio 29 d., 12 val. seselių koplyčioje.
NOTTINGHAM — spalio 30 d., 12.15 val.
BRADFORD — lapkričio 6 d., 12.30 val.

ARTINASI KALĖDOS

GERIAUSIA DOVANA — LIETUVIŠKA KNYGA

Vaikams:
Čiurlionytė — Mažasis pianistas, paruošiamasis vadovėlis fortepionui — 0.11.6.
Iliustruota liaudies pasaka — Vištytė ir gaidžiukas — 0.2.9.
A. Gustaitis — Algis Trakys ir taksuokas Šleivys. Jų nuotykių Lietuvoje kaime. Pirmas spalvotas kartūnas — 0.14.8.
V. Bielijaus — Evening Song — lietuviškos pasakos anglų kalba — 22 šil.

Suaugusiems:
J. Balyš — Lithuanian Narrative Folk-songs — 1.5.8.
Kun. J. Danielius — Mišų paslaptis — 0.14.8.

N. Mazalaitė — Piūties metas — 1.7.6.
Daudzvardienė — Lithuanian Recipes — 0.14.8.

Mingirdas — Smulkioji tautosaka (Patalės, priežodžiai, posakiai) — 1.2.0.
W. Somersel Maugham — Dažytas Vualis — 1.2.0.

Andriukaiytė — Jaunai inteligentei, apsiirengimo, kosmetikos ir gražaus elgesio menas — 0.11.6.

I. Šeinius — Vyskupas ir vėlinas — 1.2.0.
L. Tolstojus — Anna Karenina, 2 knygos (4 daly) — 2.17.0.

A. Kairys — Diagnostė, 3 veiksmų komedija — 0.14.8.

Merkelis — Tumas Vaižgantas — 2.3.0.
Kun. Piktorna — Amžinoji auka — 0.14.8.
Kairys — Lietuva buvo — 1.19.0.

Šitos ir šimtai kitų knygų, maldaknygių, plokštelių galima gauti. Reikalaukite katalogo. Rašyti: DAINORA, 49, Thornton Ave., London, W.4.

HAMBURGAS

LENGVAI GALIMA EMIGRUOTI

Pabėgėlių metų proga lengvesnėmis sąlygomis įsileidžia pabėgėlius šie kraštai: Kanada, Amerika, N. Zelandija, Anglija ir Australija. Informacijų galima gauti ir emigracijai reiktu skubiai registruotis: NCWC (Mr. Pollaris) Hamburg 1, Grosse Allee 41. Tel. 24 76 15. Tenai lietuvių kalba patarnauja Ieva Banevičienė.

STUDENTAI BAIGIA ATOSTOGAS

Atostogų metu visi mūsų studentai dirbo fizinį darbą, kad užsidirbtų keletą markių studijoms. Vieni jų dirbo prie statybos, o kiti uoste.

Ziemos semestras prasideda lapkričio 4 dieną. Numato tęsti studijas: A. Lingė, J. Klimaitis, V. Bartusevičius, Kristina Šikšniūtė, Bernardas Šikšnius, A. Jasaitis, broliai Brinkiai, Zibertas, Liūdžiuvaitė ir kiti.

RENKAME KNYGAS

Daugelis mūsų tautiečių turi didesnę ar mažesnę kiekį lietuviškų knygų, kurių jau nebeverta. Kam tokios knygos nebereikalingos, tegul atsiunčia šiuo adresu: Kun. V. Šarka, Hamburg-Alt. Langenfelderstr. 113. Šiomis knygomis numatome praplėsti Hamburgo lietuvių knygynėlį.

Pirmą tokį siuntinį lietuviškų žurnalų jau atsiuntė iš Amerikos studentė L. Stankvičiūtė-Stankaitė iš Hartford, Conn.

SPAUDA

Galima pigiai gauti: naują lietuvišką giesmyną su gaidomis — 8 DM, Sibiro lietuvių maldaknygę: lietuvių kalboje, vokiečių kalboje — 2 DM, anglų kalboje — 1 doleris, lietuvišką maldaknygę — 1 DM, lietuvišką katekizimą-tikybės vadovėlį — 1 DM, lietuvišką laikraštį „Europos Lietuvių“ galima užsisakyti (prenumerata vieniems metams kainuoja tik 22 DM).

Spaudos reikalais galima visada kreiptis pas kun. V. Šarką, (24) Hamburg Altona, Langenfelderstr. 113/IV, Tel. 43 52 85.

PASAULYJE

Spėjama, kad pro Gango upės deltą prasiūstų ciklonas bus pareikalavęs 3.000 žmonių aukų.

— Komisija yra paruošusi raportą, pagal kurį būtų pakeistas Londono tvarkymas (kai kurio pakraščio vietos būtų įjungtos į miestą).

— Ceilone nuo laivo nusodintas iš Australijos plaukęs Bradley, kuris stipriai įtariamasis nužudęs 8 metų Thorne, pavogtą ir reikalavusį išpirkti (tėvai loterijoje laimėjo 80 tūkstančių svarų).

— D. Britanijos keliuose per rugpiūčio mėn. žuvo 589 asmenys (po 19 asmenų kas dien), smarkiai sužeista 7.922, menkiausiai 24.465 (visais atvejais daugiau negu 1959).

— Pietų Rodezijoje areštuoti keli šimtai afrikiečių.

— Argentinos povandeniniai laivai ir lėktuvai ieško jos pakrantėse pastebėto neatpažinto povandeninio laivo.

— Pabėgo Chruščiova New Yorkan atplukdžiusio „Baltika“ laivo vyr. pečkury estas Victor Jannimets.

— Katangoje, Konge, rasti nukankinti 8 europiečiai.

PRAŠOM SUSISIEKTI SU P. J. SIRUČIU,

gyvenančiu 88 Sheldon Road, Sheffield 7. tel. 55104, kai jums reikalingas automobilis. Jis atstovauja HIGHFIELD MOTORS (Sheffield) LTD., 178-184 London Road, Sheffield 2, atstovus New Rootes Products. Visuomet didelis pasirinkimas naujų modelių vartotų automobilių su garantija.

EUROPOS LIETUVIS —

LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1. Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470

Redakcijos ir Administracijos adresas: 1. Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470.

Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22šil., atskiras numeris 1 šil.; dolerio kraštuose — 6 dol. metams.

Leidžia Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ, SIBIRĄ IR KITUS KRAŠTUS

Sąžiningiausias, patikimas ir garantuotas patarnavimas, aukščiausios rūšies prekės už žemiausią kainą.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421. HACKNEY RD., LONDON, E.2. ENGLAND.
Tel. SHO 8734.

Seniausia Anglijoje lietuviška bendrovė. MEDŽIAGOS, AVALYNĖ, VAISTAI, MAISTAS. Akordeonai, siuvamosios mašinos, rašomosios mašinėlės, motociklams ir dviračiams dalys, įvairios lempos, sporto įrankiai ir visa kita.

Geriausios atskaitymo sąlygos.

Kiekvienam siuntiniui asmeniškai priežiūra! NAUJI 1960 m. kainoraščiai ir įvairios informacijos pareikalavus teikiama visiems nemokamai.

Pasiunčiame ir pačių klientų supirktąsias prekes.

KIEKVIENO SIUNTINIO PRISTATYMAS GARANTUOTAS

Visiems labai svarbi informacija

Kas užsakys iki 1961 metų vasario mėn. 10 dienos mūsų firmoje siuntinį, ne mažesnę kaip 20 svarų vertės, — gaus iš firmos nemokamai 31 jardo medžiagos vyriškam kostiumui, arba 3 jardus medžiagos moteriškam kostiumui, dvigubo pločio, be jokių primokėjimų.

Kas užsakys siuntinį, ne mažesnę kaip 15 svarų vertės, gaus tą pačią medžiagą, kaip priedą, apmokant jos sovietų muitą.

Nepamirškite, kad, pasinaudodami šia privilegija, Jūs taip pat automatiškai būsit įjungti į firmos metinės loterijos sąrašą, kuri įvyks 1961 metais vasario mėn. 14 dieną.

Pasiskubinkite su siuntinio užsakymu, kaip Kalėdinė dovana savo artimiesiems.

Pasinaudokite tikrai skubių ir patikimų patarnavimu.

Prašykite naujų prekių kainoraščių.

BROWNEJONES LTD.

1, Norfolk Place,
London, W.2

Tel: PADDington 2797